

LIBERTATEA

Abonamentul:

Prețul foii „Libertatea” cu adausele sale „Foaiă Interesantă”, foaiă de glume, „Bobîrnaci” și broșurile „Spicuri Economice”, e: pe un an 10 cor. pe 1/2 an 5 cor. — Pentru economi: numai 6 cor. la an! „Lib.” cu „Foaiă Int.” pt. economi 5 cor. pe an. Pentru America 3 dolari; — România 40 Lei.

Foaiă națională politică.

o o o

Apare în fiecare JOL.

Inserțiuni:

1 pag. 80 cor., 1/2 pag. 40 cor., 1/4 pag. 20 cor. etc. — La inserate ce se dau de mai multe-ori, să fac reduceri de taxă

Inserțiunile ca și abonamentele, să plătesc înainte.

— Manuscriptele nu să dau înapoi. —

„...Cel mai mare politic”...

— Acest duh pogori-l Doamne peste noi! —

Vorbind despre înfăptuirile mari ale zilelor noastre, cu prigonirea Românilor gr.-cat. Sătmăreni, pentru că nu să dau cap plecat vlădiciei maghiarizatoare, — învățatul profesor dela universitatea din București, Nicolae Iorga, scria în foaiă sa „Neamul Românesc”, printre altele și următoarele:

„Preotul Mureșianu din te-nița Sătmăruului, este azi cel mai mare bărbat politic al Românilor din Ardeal și Țara Ungurească”.

Cuvintele acestea, filcuite pe înțelesul tuturor înseamnă: Nu acela e cel mai bun și cel mai mare bărbat politic la Români din Ardeal și Țara-Ungurească, care numai prin vorbe sau numai prin scrisoare își arată inima sarmânească, ci acela, care vorbele le traduce în fapte, și, dacă i-se cere, își pune peptul în calea atacurilor politice ce vine asupra poporului seu dela cei cu puterea în mână, și își primejduiește tihna vieții, libertatea, sănătatea, poate însași viața, în lupta ce o dă neamul seu pentru a respinge atacurile nebunului dușman!

Și cînd preotul Mureșianu din Moftin, ca și protopopul Ciurdariu, înălțîndu-și pepturile lor, să puseră zid apărător în calea povoiului politice dușmane ce dete navală asupra sfintei lor biserici, — acești preoți sfinți, au dat dovadă de cea mai înaltă virtute națională, au dat dovadă că nu numai gîndesc și simțesc ca cei mai de frunte Români, ci și faptuesc, să jertesc în lupta mare și grea pe care acest neam oprosît are s'o ducă pe acest pămînt contra silnicilor ce vin dela cei cu puterea în mână!

Acesta este idealul de luptător național!

Și acest ideal de luptător ni-l pune dl N. Iorga nainte ca muștră, model, spre care să nizuim cu toșii, — numînd pe părintele Mureșianu, și pe cei cari ca și el sufăr: „cel mai mare bărbat politic al zilelor noastre”! — Mare prin curajul faptelor și al suferințelor sale!

Și, să se știe, că un popor că-

zut în robie, până atunci nu va ajunge la fericire, până nu se vor ridica din sinul seu cît mai mulți bărbați ce știu suferi și să știu jertfi pentru idealul națiunii!

Și cel-ce slavă aduce alor astfel de bărbați cari sufăr pentru neam, și ne îndeamnă pe toși a lua duh din duhul lor și inimă din inima lor, — cel mai mare bine ni-l cere!

Duhule Sfînt, ce te pogori peste apostoli în limbi de foc, — pogori-te și în inimile fiilor poporului român, și aprinde-le sufletele spre astfel de jertfiri de sine pentru limba și legea românească! Să le fie dragă suferința pentru ea! Că tu ai consfințit, prin Pogorirea Ta, dreptul tuturor limbilor! Numai limba românească să fie scoasă de sub sfînta tă umbră, îndreptățire? Și numai ea să se lase izgonită din șirul celor cu drept la viață, drept dai lor prin chiar pogorirea Ta minunată?

Veste îmbucurătoare.

„Unirea” din Blaj, numărul dela 7 Iunie n., — aduce o veste înveselitoare pentru toate sufletele românești. Iaca ce scrie:

Din izvor sigur, și astfel dela loc în stare a ști bine lucrurile, primim știreă deplin întemeiată, cumcă Sfîntul Scaun apostolic, adecă Sfîntia Sa Papa dela Roma, și-a dat în principiu învoirea la aceea, ca bulla (scrisoarea Papală) zisă „Christifidelis” (cea pentru înființarea Episcopiei magh. de Hodorog) să fie în parte schimbată în folosul Românilor! Anume așa, că unele din parochiile cari au fost rupte dela Metropolia gr. cat. română și alipite celei de Hodorog, — să fie încopciate napoi bisericii gr.-cat. românești!

Iată o știre de care ne bucurăm cu bucurie mare toși cîți simțim românește!

Căci frații nostri din vre-o 70 de comune, aruncați au fost de vii în mormînt național și piatră grea a fost prăvălită pe mormîntul lor,

și soldații înzălăși ai statului maghiar s'au suit cu picioarele pe piatră, ca cei din mormînt să nu mai aibă ieșire!

Totuși, tăria credinței preoților buni, ca păr. protopp Ciurdariu din Dob, Mureșianu din Moftin, Anderco din Odoreu, Coroian din Botrosvarea și alții prigoniji, arestați, tulburaji în pacea familiei lor prin călcarea caselor lor de gendarmi, — au făcut, iată, ca, mai iute de cum să nădăjduia, piatra să se ridice de pe mormînt și pe sama satelor aruncate în gura lui neagră, să vie ziua învierii!

Așa aflăm, că corectura (îndreptarea) ce Sfîntia Sa Papa o va face în Bulla care făcu atîta necaz, — va spune, că acele sate, nu voesc să fie alăturate la noua Vlădicie, acelea să fie lăsate a să finea și mai departe de nechea vlădicie românească de care s'au ținut până acum.

Să nădăjduim că Dzeu va lumina pe toate cele 70—80 sate, a declara cu glas tare, că ele toate voesc să se țină și mai departe de sfînta biserică străbună unită românească, cu limba dulce românească!

Pogorîndu-te, Duhule Sfînt, azi peste poporul creștinesc, luminează inimile acestor frați ai nostri tuturor, ca până la cel din urmă să se însuflească pentru a să rupe din funiile șovinismului în care au căzut și să se întoarcă la sinul maicei biserici și națiuni române!

Unele-altele.

Nu-l lasă liber pe părintele Mureșianu din Moftinul-mic.

— Binecuvîntările Hajdorogului. —

După-ce s'au sfîrșit cercetările în pricina „revoluției” dela Moftinul-mic (ei zic revoluție la împotrivirea poporului de a primi pe protopopul ungar și poruncile lui ungurești în biserica sa românească!) — procurorul regesc însuși a aflat, că nu e de lipsă ca prea-cinstitul preot George Mureșianu din Moftin, să mai stea închis, ci, până la pertractarea procesului, a cerut tribunalului să-l sloboază pe picior liber.

Judele cercetător însă dela tribunal, a fost în contra părerii procurorului și i-a respîns propunerea, cerînd ca preotul să stea numai la arest și așa nejudecat.

Procurorul a înaintat recurs la tabla crăiască din Dobrișin, de care să fine acel tribunal. Aș! La bun loc a apelat! Tabla din Dobrișin să sloboadă pe preotul român din arest! Tabla a hotărît să-l lase să stea numai acolo, că la bun loc e. Că așa poți înfrica, pe ceilalți a nu pași contra volniciei cu bărbăția cu care păr. Mureșianu a pașil!

Și mai e ceva: Știu și juzii maghiari de nainte, că nu vor putea judeca cu osîndire pe cinstitul preot, — și în astfel de cazuri, ca totuși să-l pedepsești cumva, îl ții în „arest preventiv” (adecă nejudecat, până la pertractare) și la ziua judecării îl slobozi acasă, după-ce l'ai declarat „nevinovat”, dar de fapt pedeapsă destul de lungă deja i-ai dat! Așa-i dreptatea în țara noastră.

Prigonire contra comisiei de 50, aleasă la adunarea dela Alba-Iulia.

Le marea adunare a credincioșilor greco-catolici români dela Alba-Iulia, de acum un an, care a protestat cu atîta măreție contra înființării vlădiciei greco-cat. maghiare, — s'a ales o comisie de 50 persoane, care să poarte grijă, să pună la cale tot ce află bine, pentru ca noul atac asupra unei aripi a bisericii gr.-cat. române și prin ea asupra unei părți a trupului național, — să fie zădărnicit cît numai să poate mai mult!

Fiîndcă meșterii politici cari au pus la cale toată această blăstămăție politică, vād că de fapt atacul lor vrășmaș nu duce așa de tare și așa ușor la scopul pa care i-l'au dat, — au început acum o prigoană nebună și asupra comisiei de 50 aleasă la Alba-Iulia!

Di Dr. I. Ciordaș, avocat în Beiuș, unul din membri acelei comisii, a fost luat în 5 Iunie, la întrebări de o patrulă de 3 gendarmi, pe cuvînt că prin lucrarea sa ca membru al acelei comisii, ar fi săvirșit ceva „așfăre” contra nevinovatului „stat maghiar” și a prea cinstitei lui politice prea iubitoare de Români...

Așa să pare, că e pusă la cale o prigonire ori o tragere în proces a întregii comisii, ca, mite, ea fiind de vină că comunele rupte dela biserica greco-cat. română, nu vreau să se plece silniciei ce li-să face de a să finea de vlădicia cea nouă de Hajdorog.

Prigoniți numai înainte, că aduce, Dzeu odată ciasul de plată și răsplată și pentru voi!

Noul guvern.

Spre marea nemulțumire a partidelor de împotrîvire (opozitie), Maestatea Sa a aflat de bine a numi în capul ministerului celui nou pe Stefan Tisza, cel mai urgisit om azi în țara ungurească, — care numai răzimat pe baionete poate conduce trebile dietei și ale țării.

După-ce Lukács căzu cu rușine, ca om pe care-l arată azi toată lumea cu degetul, — era lucru firesc, ca Maestatea Sa să trimită la cîrmă un om mai nestrîcat cu lumea, un fel de sol al păcii. În loc de asta, ascultînd sfatul lui Lukács, trimise pe Tisza, par'că anume pentru a arunca încă oleiu pe focul urei dintre partidele politice din dietă!

Toți capii partidelor de împotrîvire prevestesc numai furtună și grindină pe urma venirii lui Tisza la cîrmă! Iar Tisza le spune: precum v'am frecat eu în dietă, așa am să vă frec acum și încolo în largul țării! Numai să nu stați liniștiți și pe pace!

Trebue că Viena are iară de isprăvit lucruri mari, — că atunci tocmește ea lucrurile așa, ca între Unguri să fie cearta cea mai groasă și mai proastă!, — încît aceștia să n'aibă răgaz a să mai uita și ei că ce fac cei dela cîrma Impărăției, din Viena!

Guvernul Tisza e guvernul bi-ciului! Ține-ți țara spatele.

Din cuvintele dlui Vas. de Stroescu.

Am arătat în numărul nostru 23. nădejile mari ce le leagă de viitorul neamului nostru Românul cu suflet luminat V. Stroescu, mergînd pînă a ne pune în vedere, că trebue să avem odată chiar o universitate românească în frumosul nostru Ardeal, pentru Românii din Ardeal și din Bănat și din Ungaria. Dar pentru a ajunge acele zile fericite, dsa cere dela tot neamul o muncă și o ținută, care să pregătească și grăbească sosirea aceluia viitor. Iaca ce mai spune dl Stroescu în articolul dsale din care am spicuit și mai spicui:

În toamna anului trecut ministrul de culte și instrucție (peste școli și biserici) al Ungariei, a spus'o în firul unei vorbiri în dietă, că el umblă cu gîndul de a statifica toate pedagogiile din țară, (adecă a face ca școlile pentru creșterea învățătorilor, să fie numai de stat, nimicind dară pe cele românești și de altă limbă).

Cu drept cuvînt dl Stroescu spune, că de să va face acest lucru, apoi asta va fi lovitura de moarte tuturor școalelor ce mai avem, căci ele vor ajunge a fi conduse de învățători de stat,

cari habar nu vor mai avea de limba noastră și de sufletul românesc!

Și dl Stroescu să miră, că o astfel de vestire din partea ministrului, nu a ridicat îndată o furtună de protestare din partea celor chemați!

„Ar fi trebuit, zice dl Stroescu, pe loc să protesteze (să-și ridice îndirjit cuvîntul în contră!), să facă zgomot, nici să nu asculte asemenea nemernice declarații, ci, demonstrativ, (adecă în chip bătător la ochi, bîrbătesc), cu toți ceilalți archiereși și deputați, să părăsească sala dietei, să audă și să cunoască toată lumea fărădelegile și sălbătăciile ce le săvîrșesc față de neamurile nemaghiare!

Dacă s'ar purcede așa fel, guvernării s'ar mai lua de samă și ar mai respecta simțămintele trimișilor popoarelor nemaghiare.

Că, — dacă s'or părăsi pedagogiile (școlile de crescut învățători), să părăsesc prin asta înseși școalele întemeiate și ținute din măduva și singele poporului spre păstrarea și cultivarea limbii lui, — și să va slui cu pierderea lor și pierderea limbii, însași pierderea neamului!

„Că mi de ani Românii și-au păstrat neamul numai printr'aceea, că mai presus de toate au ținut la limba lor! De aceea-i zicătoarea: fiecare pasere cu limba ei piere! Limba li-a scăpat neamul!“

Cuvinte de aur, și îndemnuri luminate, pe care așa de mult am dori să și-le pună la inimă tot Românul ce simte și își iubește neamul și doarește viitor fericit acestui popor pe aceste plaiuri!

Vom aduce încă în numărul viitor o interesantă spicuire din articolul dlui Stroescu.

Dieta din Pesta.

Un deputat pleznit în cap de un ofițer de pază al dietei!

Va rămînea o vecinică rușine în istoria dietei, aceea ce s'a petrecut Mercuri săptămîna trecută în dieta din Pesta.

Dieta să deschisese pe o zi, pentru a lua oarecari hotărîri ce erau mai grabnice. Ședința aceasta era cea dintîi, în care noua vardă a dietei, rînduită de Tisza, s'a înfățișat în dietă pentru a-și începe slujba. Tisza adecă, după ce anul trecut a fost silit a să folosi de poliția orașului pentru a scoate afară din dietă pe deputații koșutiști ce-i tulburau desbaterile, și-a făcut acum o vardă osebită, din o companie de polițiști, cu doi ofițeri și un căpitan în frunte. Aceștia au să vie în sala de ședințe și să stea ca vardă și, la porunca președintelui, să facă „ordine“ cu deputații ce nu s'ar supune poruncilor lui!

În ședința din vorbă căpitanul Gerő al vardei, ofițer luat din slujba activă dela honvezi, a intrat și el în sala dietei cu cîțiva vardiști, ca să stea așa la o parte, cum le e prescris. Niște deputați koșutiști cînd au văzut aci soldatul și cîțiva polițiști țapeni în jurul lui,

— au început a-i fluera și a-i hui-dui! Iar unul dintre deputați a strigat chiar o vorbă mai îndrăzneală, cam vătămătoare, căpitanului!

Atunci căpitanul nici una nici două, și-a tras într'o clipă sabia și s'a repezit asupra vătămătorului seu și l'a pleznit în cap de s'a prăvălit îndată sub bănci, ba i-a mai dat vre-o cîteva cu latul sabiei și a-colo jos!

Mai mulți deputați au sărit spre căpitan, ca să-l desarmeze, dar atunci vardiștii îndată au tras revolverele și le-au îndreptat asupra deputaților, și dacă aceia nu să astîmpărau, — îi pușcau ca pe niște vagabonzi ori bătăuși în stradă!

Înîmplarea asta a ridicat o furtună de nemulțumire în contra lui Tisza, cel-ce a dat viață acestei vărzi a dietei, și care a făcut, iată, ca nici viața deputatului în însași dieta țării să nu mai fie sigură!

Toată lumea îi bagă de vină întîi, că a putut chema în capul acestei vărzi pe un ofițer de sub armă, care nu poate suferi ca cineva să-l vateme. Trebuia chemat unul ca Pávik, căruia deputații îi ziceau ce vreau, că nu le lua în sus. Că libertatea cuvîntului în dietă e mare. Acolo și ministrului i să aruncă, în focul discuției, vorbe aprinse, dar mi-te unui vardișt, servilor al dietei?

Destul că — prost o măi făcu și asta Tisza Pișta cel sîngaci de amîndouă minile, cum i-a zis o foaie din Pesta.

Cvîncvenalele.

„Unirea“ din Blaj scrie:

Cetiți cu luare aminte planul de lege al ministrului de culte Iankovich despre cvîncvenalele preoților și vă minunați! Pe noi Românii nu ne miră peste tot azi împrejurarea, că la pregătirea oricărui plan nou de lege, să fim socotiți deosebit, deși nu cu numele, dar cu viclenia cunoscută politice ungurești! Aceea ce s'a făcut însă la pregătirea planului de lege despre cvîncvenalele preoților trece peste orice închipuire!

Ministrul nu mai cunoaște altă preoșime aici în țară, decît cea „deplin cvalificată“ (cu școala cea mai înaltă!) Drep la cvîncvenale au așadară numai cei cu opt clase gimnaziale și trei ani petrecuți într'un seminar din țară.

Ceilalți nu trăesc pentru părințescul guvern! Adecă § 10 impulernește pe ministrul de culte, ca și acestora (fără 8 clase) să le dea ajutor cînd „împrejurări vrednice de cumpăniri deosebite“ o cer aceasta, cît vrea Dneului.

Înjălegeși ce e aceasta? În arhidieceză (Metropolia unită dela

Blaj) avem aproape 300 preoți cu „cvalificație mai puțină“.

Aceștia sunt așadară la-sași, ca ministrul să-i cîntărească cu vrednicia părerilor deosebite și să-i răsplătească cum vrea!

Cînd ne gîndim apoi, că preoșimea gr.-or. române e nouă din zece părți cu cvalificație mai puțină, e vădit, că guvernul a aflat acel șurub deosebit, de a da cvîncvenale tuturor preoților celorlalte confesiuni și a lăsa pe Români la bunăvoința guvernului! Purcederea aceasta afit de pe față, e de fapt fără samăn!

Ca să fie apoi bucuria noastră deplină, mai însemnăm o viclenie: Pînă cînd legea de congruă a privit preoșii nostri amăsurați pregătirii, planul cel nou despre cvîncvenale, măsură acum parohiile, ca îndreptățitoare la congrua mai mare. Vă să zică preoșii, cari vor veni în parohie de moralist, nu au drept la cvîncvenale, abstrăgînd dela împrejurarea, că dlui ministru îi stă în voie a cere încetarea parohiilor cu mai puțin de 300 suflete!

Sunt de fapt minunate „cvîncvenalele“, îmbiate de guvern preoșimei noastre.

Oare n'ar trebui să ne ridicăm cuvîntul cu toată bărbăția împotriva unui astfel de plan de lege?

Iară RĂZBOIU!

Nu să poate face pace între Bulgaria și Sirbia! — Cele două state își stau gata față n față. — Nu să știe ziua cînd să aruncă una asupra alteia!

România ci-că nu va mai sta cu mîinile în sîn, ci mobilizează și ea și dă ajutor Sirbilor contra Bulgarilor! Dacă România să bagă cu arma, ea hotărăște soarta războiului!

Știrile ce vin din Sofia (orașul capitală al Bulgariei) și din Belgrad, capitala Sirbiei, — conglăsuiesc în a vesti lumea, că între guvernele celor două state vecine și surori, coarda s'a întins pîn' la rupere, și de o retragere din calea vîrsării de sînge, ci-că nu mai poate fi vorbă! Sirbia a dat la început acestei săptămîni ultimul (vorba din urmă cu termen scurt!) cătră Bulgaria, ca să se declare gata a revida și schimba contractul de împărțanie ce l'au făcut între sine înainte de războiu, căci de atunci schimbîndu-se lucrurile (prin formarea statului de sine stătător al Albaniei care era să-i vină Sirbiei), ea, Sirbia, iese prea scurtată în partea sa!

Bulgaria însă i-a răspuns, că nici vorbă nu poate fi de vre-o schimbare a Contractului! Ea stă pe temelul aceluia contract, și dacă Sirbia vrea să-l schimbe, s'o facă dacă poate!

Guvernul rusesc e și el în strîmtoare. Și Bulgaria și Sirbia îi cere, să păsească la mijloc și să facă „dreptate“, dar fiecare nădăjduiește că dreptatea o să-i decă lă cuștig. Rusia nu vrea să se strice cu nici unii, și de aceea îi plătește cu vorbe frumoase, le cere să fie „cuminși“, „să nu să facă

de risul lumii", — dar ei nu vor să audă decât de hotarele pentru cari să ceartă, că se fie a mele, ba a mele!

Iacă știrile mai noue despre dragostea ce și-o arată cei doi fraji ce să iubesc ca mița cu cînele:

Sofia, 10 Iunie. — Ziarul „Mir“, foaia guvernului, scrie: Nu este acel guvern bulgar, care să cuteze a schimba ceva în Contractul cu Sîrbia!

Ministeriul vechiu bulgar care avea în frunte pe Gesov, s'a retras și noul ministeriu are în cap pe Danev, care a spus, că nu are nici o nădejde de pace, căci partidul războiului e tot mai mare și în Bulgaria ca și în Sîrbia.

Sofia. Una dintre stațiunile orașului Salonic era până acum păzită de soldați bulgari. Simbătă Sîrbii au alungat trupa bulgară de aici! Pășirea provocatoare (care te scoate din răbdări) a Sîrbilor, începe a fi de nesuferit!

Sofia. — Ministeriul a gătit răspunsul ce să-l dea Sîrbiei la cererea ei de schimbare a contractului de împărțire de naintea războiului. Răspunsul e respingător. Bulgaria cere ținerea aceluia contract.

Belgrad, 11 Iunie. — În cercurile politice de aici, a încetat orice nădejde în deslegarea pacifică a neînțelegerii. În curînd Sîrbia și Grecia vor vesti, că ele sînt de ale lor acele hotare pe care ele le-au cuprins dela Turci, și pe care acum Bulgarii și-le cer lor (hotare preț de 2—3 comitate în Macedonia).

Saloniki, 12 Iunie. — Incorporarea a ajuns nespuse de aprinsă. Aici toată lumea ține că războiul nu mai poate fi încunjurat!

Sofia. — Danev a spus de nou: La nici o împlinare nu putem face îngăduințe. Ținem la contract.

Belgrad. — Guvernul bulgar a respins cererea guvernului sîrbesc pentru revizuirea contractului. Guvernul (sîrb) a hotărît chemarea acasă dela Sofia a conzului Spalajkovic! (Lucrul acesta să face numai cînd să rupe orice înțelegere între două state și după asta urmează vorbirea prin armel).

Belgrad. — Armatele sunt adunate la hotar. Generalul (sîrb) Putnic a venit ieri cu tren deosebit dela tabere la Belgrad, de a luat parte la sfatul de războiu ce s'a ținut sub președinția Regelui. Să fac cu cea mai mare grabire cele din urmă pregătiri pentru războiu.

Belgrad. — După știrile ziarului „Mali Jurnal“ lingă Macarez a fost o luptă singeroasă între Bulgari și Sîrbi!

A încetat umblarea trenurilor între Bulgaria și Sîrbia. Trenurile să folosească pentru cărașitul de armate spre hotare. Bulgarii au oprit și trenul accelerat (repede) sîrbesc lingă Caribrod.

Constantinopol. — Aici să știe că între Sîrbia și Grecia s'a încheiat înțelegere față cu Bulgaria. Cele două state vor pași la fel contra acesteia!

Cetinje. — Cercurile oficiale spun, că să înțelege de sine că Muntenegru în cazul noului războiu balcanic, va sta pe partea Sîrbiei, și toată armata sa o pune la îndemînă Sîrbiei!

Sofia. — Aici să așteaptă încă intervenirea Rusiei, doar

face pace. Dar nu leagă nime nici o nădejde de această intervenire.

Sofia. — Țarul Rusiei a trimis o telegramă Regilor Ferdinand al Bulgariei și Petru al Sîrbiei, în care îi roagă să nu lese să izbucnească războiul între fraji!

Ce face România?

Paris. — Aici să știe, că România va avea aceeași tinută cinstită și va stăruî să nu să tulbure de nou pacea în vecini de ea, — dar dacă războiul totuși va izbucni, atunci ea nu mai poate sta nepăsătoare, căci nu poate îngădui, ca Bulgaria să-și întindă de nou, și mai mult, hotarele!

București. — Aici e lucru știut azi, că în caz de războiu România va fi pe partea Sîrbiei!

Armata turcească e foarte nestîmpărată și cere, ca, în caz de războiu, să i-se dea voie a ataca și de pe Bulgarii!

Dela Silistra.

Sofia, 12 Iun. — Armatele bulgare au părăsit de tot Silistra. Azi în Silistra să mai așă numai 1600 soldați turci. Sunt Turci recruțați de pe hotarele cuprinse acum. Ei s'au supus noilor domni și își împlinesc slujba militară fără supărare. I-au lăsat pe ei în oraș, — așa că atunci cînd orașul va fi luat în samă de Români, Români să nu-i iee din mâni bulgare. Tot așa prin multe orașe bulgare, paza militară o țin soldați turci. Pe ei nu-i duc în războiu, ci-i lasă așa de yardă prin orașe.

CIOCNIRE

Între școala de stat și cea confesională.

Școlurile dușmănoase nouă ale celor dela putere, nu să pot vedea mai limpede și mai pe față, ca în purtarea lor față de școlile noastre.

În sute de comune ni-au închis școlile, pe cuvînt că zidirile ce avem pentru ele, nu-s destul de înalte, ba că nu-s destul de luminoase, și altele.

Și în cele mai multe locuri, după ce au închis școala românească și au deschis școala de stat, aceea a fost adăpostită în aceeași casă slăbuță în care școala românească n'a mai fost suferită!

Urit de tot e apoi, că deși avem sute de comune în care nu să așă școală deloc, — totuși statul (înțelege: inspectorii școlari și deregătorii cu-suflete răutăcioase) nu deschid școli de stat în aceste comune, ci mai bucuroși deschid și ei acolo unde avem o școală românească! În coastele acesteia pun și ei una de stat, doar-doar o sîng pe cea românească!

Așa au făcut și în comuna Păuca (din comitatul Albei-de-Jos). Deși este în comună o școală românească gr.-or., inspectorul a deschis și una de stat! Dar pacoste mare pe cuibul vrajbei, pe școala „statului“, că n'o cercetează mai nimenca, pe cînd cea românească e plină de școlari.

Acest fapt alita a înțepat la inimă pe inspectorul școlar, până s'a hotărît, să-i facă cumva facerea

școlii românești! Dacă cu buna nu merge, s'o facă cu puterea!

Zis și făcut! Marți în 27 Maiu n. a ieșit în comună fisolgăbirăul Szabó Lajos și doctorul Hajdu și, sub cuvînt că școala românească nu e destul de sănătoasă, — au închis-o! Ca astfel copiii-români din comună să fie siliji a cerceta școala statului pe care o încunjurau, ca oameni cuminți ce erau!

Așa să sprijinește și răspîndește în țara noastră „cultura“ din partea „statului“.

Ar fi foarte de dorit, ca vrednicii conducători ai poporului român din Păuca, cărora le-a ajutat Dumnezeu a-și lumina poporul ca să-și țină școala sa românească, să mai aducă și jerfa de a-și mări și repara așa zidirea școlară, cît să-și poată deschide cît mai curînd școala de nou, — ca o biruință a năzuințelor lor de a ținea înălțat altarul culturii naționale! Să facă totul ca să iasă biruitori din ciocnirea între școala statului și cea românească!

Dacă găsesc o casă potrivită, să o iee pe aceea în chirie până își pot zidi alta, și să deschidă îndată școala în acea casă!

Ajută, Doamne, luptei sfinte ce să dă pentru apărarea dreptului limbei și culturii românești!

Cu automobilul în gura morții!

Groznică nenorocire a soților Ventura din București. Ei au zburat cu automobilul în un stîlp de telegraf, răsturnîndu-se și aflîndu-și amîndoi moartea acolo!

O împlinare feroasă s'a petrecut Joi în săptămîna trecută la București, pe drumul de țară București—Ploești: Deputatul Ventura, un bărbat însemnat și cu vază, venea cu automobilul dinspre Ploești, cînd la un loc unde drumul să încrucișă, în fața unei bălți, prin greșala cîrmei, automobilul s'a izbit de un stîlp de telegraf, s'a răsturnat peste călători, omorînd acolo pe loc pe nenorocitul deputat și pe soția sa!

Despre nenorocirea care a zguduit toate inimile celor ce au aflat de ea, celim în foile din București următoarele amănunte:

George Ventura cu soția sa și cu șoferul (mașinistul) Iacob Gheorghie, au părăsit București Joi dimineața la 7 ore, ducîndu-se la Sinaia.

Chiar de acasă, George Ventura a luat loc la volanul mașinei, voind să conducă singur carul.

Alături de dînsul, Ventura așeză pe soția sa, iar în automobil napoi, luă loc șoferul.

Drumul până la Sinaia a fost făcut cu o iușală de peste 70 kilometri pe ceas (mai repede ca trenul accelerat, repede) și fără nici o împlinare rea.

Joi după amiază, soții Ventura împreună cu familia Kalimachi, au făcut o plimbare cu automobilul până la Predeal.

În tot timpul călătoriei erau foarte veseli. Nici cel mai ușor nor nu a întunecat petrecerea aceasta familiară și nu a lăsat să se bănuiască groznică soartă ce aștepta pe soții Ventura.

La ora 5 d. am. escursionistii s'au întors la Sinaia și după ce familia Kalimachi, s'a oprit la vila ei, soții Ventura au plecat cu automobilul, spre a să întoarcă la

București. Ei au părăsit Sinaia pe la ora 6 seara.

Automobilul era condus tot de G. Ventura, alături de care să afla soția sa. Șoferul ocupa acelaș loc ca și la ducere.

Automobilul mergea cu iușală de 50 kil. pe oră și până la Ploești a mers fără greș.

De aci au plecat spre București.

În timpul acesta se înserase bine și întunerecul acoperi în curînd întreaga cîmpie.

După cîțiva zeci de kilometri, G. Ventura opri mașina și spuse șoferului să se coboare și să aprinză farurile (lămpile) carului.

În timpul acesta soții Ventura vorbeau și glumeau, arătîndu-se foarte veseli.

După ce lămpile au fost aprinse, automobilul a fost pus de nou în mișcare.

De-odată, în apropierea satului Țigănești, ei văd venind cu o iușală neună în fața lor un alt automobil, care trecu ca săgeata înaintea, ridicînd în urma sa nouri de praf!

Din pricina prafului uriaș ridicat, nu se mai putea zări nici la cîțiva pași calea.

George Ventura se arătă foarte năcăjit de acest lucru și încercă să mai modereze iușala mașinei.

După cîțiva kilometri automobilul a ajuns la încrucișarea drumului ce duce la mănăstirea Țigănești. În acest punct, drumul fiind mai jos, era acoperit de o băltoacă de noroi, formată de ploile din urmă.

Lumina lampei alunecînd asulucului acestei băltoace, făcu să-i pară lui Ventura că pe acolo înaintea calea, și cîrmui mașina în acea parte!

Mașina își schimbă cursul îndată, strătînd drumul cel bun, și să izbi de o mică movilă de petriș, pe care însă o trecu.

În clipa aceea însă, Ventura își dădu seama că greșise drumul și grăbi să oprească pe loc automobilul.

Dînsul întinse mîna și apucă fierul din dreapta, în loc însă să strîngă frîna, i-a dat, printr'o mișcare greșită, drumul, așa că automobilul porni cu o iușală și mai mare, izbindu-se cu toată puterea de un stîlp de telegraf, ce se afla în față!

Stîlpul a fost rupt în două, iar automobilul făcînd un cerc în aer, s'a răsturnat la o depărtare de 10 metri, prinzînd sub el pe soții Ventura!

Șoferul, care fusese aruncat la o mare depărtare, și care nu a suferit aproape nimic, ridicîndu-se de jos, după ce să dezmeteci, începî să strige pe stăpînii lui! Neprimind nici un răspuns, și înțelegînd că s'a împlinat o mare nenorocire, încercă să scoată stăpînii de sub automobil.

Nu reuși însă, din pricina greutății prea mari. Atunci să îndreptă în fugă spre satul Țigănești, care era la o mică depărtare. Cînd șoferul s'a reîntors cu jăranii și a dat automobilul la o parte, stăpînii lui erau morți!

Ei au fost găsiți înghesuși în locul lor, sub mașină și cu fața în noroi. Amîndoi au murit înecați, căci pe corp nu aveau nici cea mai ușoară lovitură.

Au fost duși la București și înmormîntați în mijlocul unei adînci păreri de rău a tuturor celor ce i-au cunoscut și prețuit!

Băncile noastre răspîndind cartea românească!

S'a spus de nenumărate-ori în foaia aceasta, că azi, cînd puterea de stat în patima ei oarbă, ne pune zăvor pe zeci și sute de școale românești, — singurul mijloc de a ținea treaz sufletul național în popor, este numai și numai *răspîndirea* foilor și a cărților alese în sinul poporului!

Cu mijlocul acesta bun cearcă acum Despărțămîntul Turda al Asociațiunii, în frunte cu dl avocat *Dr. Valer Moldovan*, care în lucrarea sa ia în ajutor băncile românești din comit. Albei-inferioare. Dsa a propus, ca băncile „Arieșana” și filiala „Lumina” din Turda, filiala „Economul” din Ludoș, „Doina” din Cîmpeni și „Codru” din Lupșa, să primească un mare număr de cărți spre a le pune la îndemîna poporului și cărțurilor, cînd aceștia să abată cu alte treburi pe la vre-una din băncile numite. Omul va putea în felul acesta să cumpere întotdeauna cu înleznire cite o cărțică bună, fără ca să mai scrie după ea la cutare librărie (boltă de cărți) românească. Cei 10—20 fileri, ce i-ar da pe postă, încă îi crușă în felul acesta, ori își cumpără și pentru ei o cărțică folositoare.

Domnul *Dr. Valer Moldovan* s'a adresat în zilele acestea „Librăriei Naționale S. Borne-misa” din Orăștie, ca să trimită cărți numitelor bănci, și așa încurînd cele 5 bănci românești din comit. Albei-de-jos, vor fi înzestrate cu cite un număr potrivit de cărți frumoase și alese, de unde și-le pot lua ușor oamenii ce trec pe la aceste bănci.

Lucrul acesta bun, credem a fi ducător la scop. Și-ar fi bine, dacă și alte despărțăminte ale Asociațiunii ar face asemenea și ar căuță să răspîndească cît mai multă carte românească, cu ajutorul băncilor din jurul lor.

Trebuie să amintim că acest lucru îl face demult dl *Gavril Todica* la banca „Geogeană” și s'a dovedit ca un mijloc din cele mai bune pentru răspîndirea cărților românești. Iar banca „Ardeleană” dela Orăștie a tipărit de curînd pe cheltuelile ei o broșură cu două piese alese de ale lui *Sp. Popescu* din România, — și le împarte gratuit între oamenii ce vin la bancă. Piese cuprînd foarte prețioase pîvețe economice și sanitare, spuse în formă ușoară, ca stînd de vorbă cu țărani, — și poporul le celește cu plăcere și folos.

Ne bucurăm că vedem la băncile noastre și începuturi de lucrări de acest fel, cu adevărat spre binele poporului.

Glas rusec.

— Rusia caută ajutorul României. —

În timpul desbaterii asupra bugetului în Duma (dieta) rusească, deputatul naționalist *Lascarev*, a ținut o vorbire în care spunea printre altele:

„Lăsînd Germania în Azia-mică, noi nu facem altceva decît îngăduim dușmanilor noștri să ne încunjure ca într'un lanț... Un capăt al acestuia e în marea Baltică, iar altul să pierde departe în Rusia.

Inarmările uriașe ale Germaniei, ne dovedesc, că vecinii noștri s'au pregătesc pentru mari întreprinderi, cari, după toate semnele, vor începe nu mai tîrziu decît în primăvara anului 1914!

Austro-Ungaria și-a sporit de asemenea armata cu 30 la sută și ridică întărituri contra noastră, iar Italia își mărește flota (armata de corăbii pe mări) pe zi ce merge!..

E adevărat că Tripla-Alianță (Germania, Austro-ungaria și Italia) după zdrobirea armatei turcești, care nu era decît o aripă a armatei germane în Balcani, (căci ofițerii germani o instruasă și o pregăteau!), a pierdut mult. Acum, în loc de dușmani, acolo (în Balcani, în josul Dunării) să găsească aliații noștri.

Însă totuși scopul politicii noastre trebuie să fie: să fim gata a ne bate pe 2 fronturi: la nord-vest și sud-est! Spre a fi biruitori la sud, noi trebuie să ne unim cu statele slave din Balcani și cu încercata tovarășă a noastră de luptă: România!

Numai cu ajutorul acestor state, numai avîndu-le pe toate de partea noastră, putem fi siguri de izbîndă!”

Primejdiosul joc.

— Șpionagiul. —

Din privilegiul descoperirii colonelului *Redl* ca vinzător al armatei și al țării sale, — să scot la iveală multe amănunte din istoria șpionagiului, pe care îl face o țară contra alteia. Șpionagiul e un lucru iertat, ba foarte de folos pentru țara care îl fac, căci ea vrea să afle planurile de mișcare ale vecinei sale cutare, de care are teamă, pentru-ca, cunoscîndu-le, să se poată apăra mai bine și să știe unde să atace mai cu izbîndă! — Cu un cuvînt să știe ce mișcări să facă cu armatele sale, ca ele să fie mai tare cruțate, să iașă biruitoare cu mai pușine pierderi de vieți! În acest scop face o țară șpionagiul în jurul vecinei sale. A fi dar șpionul țării tale, e un lucru folositor țării. Dar lucru de nimic e, ca șpionului din afară, tu să-i dai mîna de ajutor a găsi planurile tînuite ale țării tale! Dar de mai ești încă și ofițer, apărător de țară, plătit de ea, și tu o vinzi! Aci e scirba și ticăloșia!

Un foarte frumos caz de șpionagiul scot la iveală foile din istoria șpionagiului Împărăției noastre. Nainte cu vre-o zece ani Rusia zidise la hotarele Galiciei o cetate nouă, cu întărituri departe mergătoare și cu fronturi întoarse o parte spre Austria, altele spre Germania. Planurile acestor cetăți (întărituri) erau păstrate în taină mare în cancelariile armatei rusești. Mult ar fi dat Austria și Germania pe aceea, ca să afle acele planuri, — căci în atacarea unei cetăți face mult să știi tu pe unde și are ea intrările și ieșirile ascunse, unde magazinele cutari, unde e tare și unde e mai slabă?! Și nu o putea afla. Căci prin acele forturi (puncte de întărituri) nu umblă decît soldați. Chiar și hranele și munițiile și hainele, le căraușesc dela magazinele din oraș, spre forturi, numai soldați. Om străin nu să poate apropia de ele, că n'are ce căuta pe acolo.

De odată la cancelaria din Viena care poartă samă de șpionagiul, se înfățișează un ofițer, un locotenent (Oberleitnant) și spune, că el e gata a merge să cîștige planurile cetății rusești celei temute, să aducă desemnul tuturor întăriturilor ei! Și spuse cum și ce. Cancelaria îi dăte banii de lipsă pentru trai și el plecă.

Ce a făcut? S'a îmbrăcat ofițerul nostru în țoale zdrențoase de fereștar, luînd potroz de Slovac sărac ce umblă cu ferești. Și a lăsat păr nepeptănat și barbă negrițită, să spăla odată n săptămînă, ca să nu să mai bage de samă fațului domnească, apoi și-a luat tablele de glajă în spate și a început a merge din sat în sat, strigînd: „Fereastă! Face fereastă!” dar pe rusește. Și făcea la ferești pentru citeva copeici (bănuși rusești) și durmea prin sate pe unde putea și mai trăgea cu urechea la ce spuneau cei veniți din cătane despre viața lor în noua cetate și își însemna bine ce auzea. Și așa din sat în sat, a ajuns de a intrat ca fereștar în orașul pe care îl împrejmuiău întăriturile cele temute așezate cu fața spre Austria și Germania, și după rătăcirii de luni de zile prin oraș, a ajuns a merge și prin cite-un fort (întăritură) ca să tocmească o fereastră două. Și el era tot ochi.

Iar ce e mai blăstămat în toată această poveste, e, că acest minunat șpion, își scria și își desemna toate tainele acestor cetăți, toată așezarea ei, tot planul ei, aci sub ochii armatei, în vremea punerii de ferestri: Anume el nu și scria însemnările pe hîrtie, căci îl vedea lumea umblind cu ceruză și hîrtie, și îndată era prins, — ci el scria și desemna cu diamantul de tăiat sticlă, pe tablele de sticlă ce le purta în spate! Pe acelea își făcuse mape întregi cu tot ce a văzut și își scrisese tot ce a auzit! Așa că tablele de sticlă ce le purta în spate, nu mai erau

table de pus ferești, decît 2—3 deasupra, celelalte erau pline de cele mai prețioase însemnări militare, făcute de el la fața locului, prin însăși cetatea cea tînuită! Cînd isprăvea cu pusul de ferești, ieșea din cetate și să punea undeva la margine de drum, să „odihnească”, și cu ochii prindea formele, așezările cetății, tunurile, și scria tot pe tablele de sticlă.

În acest fel, după o pribegie de vre-o 2 ani de zile în acest oraș rusec întărit, și în satele din jurul lui, istețul ofițer cu potroz de fereștar, a adus la Viena toate planurile cetăților celor temute, așa că azi armata austriacă le știe toate cărările, toate ascunzăturile, toate laturile tari și cele slabe!

Azi acele cetăți nu plătesc pentru armata rusească mai nimic!

Alți șpioni sunt prinși avînd la ei mape, scrisori, însemnări, — și-i vai de pielea lor dacă-i prinde țara pe care o șpionează. Pe acesta unu cine naibă l'a putut prinde ascunzîndu-și el așa de minunat însemnările pe tablele de sticlă ce le ducea în spate!

Correspondență.

Viserii, Iunie 1913.

Dle Redactor.

Comuna noastră bisericească *Viseri* (tractul protopopesc al *Cohalmului*) fiind mică abia de 40 familii, e numai filie la matra *Stena*, de unde preotul administrator abia la citeva săptămîni poate veni între credincioșii sei. Așa poporul nostru de aici e lăsat grijei învățătorului care singur îi e povățuitorul local în greutățile ce-i vin dela ocîrmuitorii politici, cît dela cei din loc, dela conțetățenii *Sași*, cari toate le folosesc numai spre binele și folosul lor.

Un popor ca al nostru, de nu va avea macar învățător vrednic, apoi e rău de el. Dar de i-a dat *Dzeu* un bun învățător, nu simte așa lipsa preotului. Un atare bun învățător am avut norocirea a primi în persoana dlui *Filaret Deșoreanu*, care abia de doi ani să află în mijlocul nostru și în timpul acesta atîta a înaintat neînsemnata noastră filie, încît am atras și luarea aminte a vecinilor noștri.

Așa, printre altele, dorînd dl învățător *Deșoreanu* ridicarea și înflorirea micii noastre filii, sa pus pe muncă și în acești doi ani, prin mai multe producțiuni teatrale, a ridicat vaza școlii noastre prin rodurile morale și materiale ale producțiilor sale.

Din venite o parte le-a dat pentru înzestrarea școlii cu uneltele școlare trebuincioase; iar o altă parte a dat pentru înființarea unui fond, menit a ajutama școala și în viitor. Din aceste venite a luat școlii o tablă nouă, o lampă potrivită, mare, un dulap (șifoner) pentru recuisite și archiva școlii. Pe copii i-a învățat a face lucru din nueluțe

de rachită, pe cari lucrări vînzîndu-le în Cohałm, a scos 40 cor. de a mai cumpărat cele de lipsă scoalei!

Nu mai puțin a ridicat vaza școli noastre și prin deșteptarea și luminarea tinerimei școlare în toate ramurile cunoștințelor, așa încît chiar și inspectorul regesc a rămas deplin mulțumit și a intervenit la ministrul de culte, să se dea ajutorul de stat acestei școli.

Iar în scop de a îmbunătăți a-verea școlară-bisericească, a lucrat cu izbîndă pentru dobîndirea unei grădini școlare rupte din avere comună, și pentru cîștigarea unui loc din locul comunal pentru lărgirea curții școlare.

E drept că avem a fi mulțumitori și dlui notar J. Binder, care ne-a spiginit în întreprinderile noastre cu bunăvoință și dreptate!

Un parochian.

Peștele mare, înghite pe cel mic...

Băla, Iunie 1913.

Dle Redactor! Cu inimă sîngerată vă scriu cele de mai jos, lucruri cari aduc aminte de povestea cu peștele cel mare care înghite pe cel mai mic!

În vara trecută au venit în sat la noi niște domni unguri, nu știu eu de unde, care să pună la cale înființarea unei tovărășii de consum și a încă unei tovărășii economice.

În întâia linie s'au înscris domni maghiari din comună, apoi învățătorii nostri și primarul (judele) comunal, Român și el. Ba aceeaștia s'au înscris membrii și la o bibliotecă maghiară, lingșind pe unii oameni din popor, ca să se înscrie și ei. Și așa ne-am trezit cu un cuiu strein în casa noastră. Și doar suntem în comuna noastră de pe Cîmpie (comit. Murăș-Turda) 1000 Români și abia 120 unguri.

Acum noi, camenii din popor, așa gîndim, că ai nostri cărturari nu trebuia să încurajeze această înființare în comuna noastră prin aceea și ei au mers la ea, ba au dus și cîțiva oameni cu ei, — ci ar fi trebuit să ne spună așa: Lăsați-i pe ei să-și înființeze bibliotecă (dulapul cu cărți pe sama tuturor), a lor proprie, iar noi haid să ne facem bibliotecă noastră, națională românească! Cu ajutorul aceleia noi să putem învăța cele trebuincioase nouă, în limba noastră națională, în limba dulce a maicei noastre! Că numai așa putem ajunge la ceva, la vază și bună prețuire, dacă ne facem ale noastre csebit de cele ale streinilor îmbulzitori! Sau nu știți, fraților săteni, povestea celor șapte nelușe, care ținute de-olaltă n'au putut fi rupte, dar luate pe rînd, au fost rupte? Așa și noi, de nu vom ținea laolaltă, întră lupii între noi și ne sfășie, că rups azi pe unu mîne pe altu!

Durerea noastră e mare și în-

temeiată, căci pentru ceva a nostru nu-i putem urni pe domni nostri localnici, dar pentru bibliotecă maghiară, uite ce iute, afară bani s'o sprijinească!

Au nu vedem cum ne iubesc pe noi „patrioții“ nostri cînd e vorba de a cîștiga ceva prin asta, — iar încolo, în ori-ce treburi, ne sunt dușmani urîți și gata a ne face ori-ce rău!

„Deșteaptă-te Române!“

— 6027. —

Examenul din Futac.

Dle Redactor.

Până acum au apărut în ziarul D-voastră vreo cîteva știri din comuna noastră, cari însă nu ne-au putut fi spre bucurie. Vă rugăm ca, de data asta, sub impresia celor văzute, să-mi dați voie să vă scriu ceva despre decursul examenului dela noi. S'a ținut în 29 Maiu, în școala gr.-cat. de aici, fiind de față dl protpp Alex. Papiu, Alex. Macarie învățător și Dumitru Muntean învățător, ca comisari din partea domnilor învățători din tract, iar ca oaspeți dl Constantin Frîncu inv. în Teisa, Ioan Frîncu inv. în Dîrlos, Andrei Ziua antreprenor din Blaj și mai tot poporul din comună, bărbați și femei.

Examenul sa început la 8 oare cu »Christos a înviat«, a urmat apoi catechisația prin dl Teofil Popovici preot.

A început apoi dl învățător Basiliu Popa, un învățător de model întru toate, cu studiul limbei române și celelalte studii, întretășind printre fiecare studiu cîte o cîntare frumoasă. Examenul a reușit peste așteptare, rămînînd toți cei de față foarte mulțumiți cu răspunsurile. A durat până cătră 12 oare.

Trimițînd Dzeu chiar la sfîrșitul examenului o ploaie, arătînd că și ceriul varsă darul seu mult așteptat peste noi, până a încetat ploaia, băeții neau mai desfătat cu mai multe cîntări.

Vrednicește toată lauda dl învățător Basiliu Popa, care nu a cruțat osteneală întru a învăța bine micile noastre odrasle.

Unul de față.

NOUȚĂȚI

Mașini-Vlaicu pentru armata română. Ministrul român de războiu, general Hirjeu, a comandat dlui ing. Aurel Vlaicu încă la sfîrșitul anului trecut, o mașină de zburat tip Vlaicu, pe sama armatei, cu suma de 27.000 lei. I'a și dat înainte 9000 Lei, avînd a-i da restul la 1 Iulie a. c. cînd mașina are să fie dată în seamă. Să cere înse ca mașina să fie făcūlă anume pentru trebuințele militare, să aibă adecă două locuri de șezut, unul pentru mașinist, altul pentru ofițerul care își face însemnări despre ce vede acolo.

Dacă, făcîndu-i-se această schim-

bare, mașina să va dovedi tot așa bună, cum de bună e pentru un zburător, — și ea să va dovedi negreșit a fi tot așa și pentru doi!, — atunci să vor comanda pe sama armatei mai multe astfel de mașini-Vlaicu, cari plac de toți pentru că-s așa simple, ușoare și cu stabilitate mare (nu să pot răsturna). Mașina e dată în lucrare la o fabrică din Anglia, de unde va sosi până la 1 Iulie.

Cea mai ieftină și nobilă desfășurare de sfințele sărbători ale Rusaliilor o va avea acela, care va lua parte la una dintre cele patru reprezentanții ale minunatelor și înălțătoarelor de suflet chipuri vii (chinematografice) ale „Războiului neatîrnării României“, ce să vor desfășura, după cum am scris mai pe larg în numărul trecut al foii, în ziua întii și a doua de Rusalii după amiază la 4 și seara la jum. la 8 ore în sala hotelului „Central“ din Orăștie.

Placatele ce s'au împărțit atît în Orăștie cît și în toate comunele din jur, dau în privința aceasta toate deslușirile.

PROGRAMUL

examenelor de vară dela școala cap. gr.-or. rom. din Orăștie, în anul școlar 1912/13.

Duminecă în 2/15 Iunie 1913:

Dela 2—3 ore p. m. clasa I. de băeși și fete; inv. de cl. I. Branga.

Dela 4—5 ore p. m. clasa II; inv. de clasă Maria Racolța.

Luni în 3/16 Iunie 1913:

Dela 11—12 a. m. clasa IV-a de băeși și fete; inv. de cl. Const. Baicu.

Dela 3—4 p. m. cl. III-a; inv. de clasă I. Fleșeriu.

După aceea gimnastică, cîntări, declamări, cetirea clasificațiunilor, împărșirea premiilor și încheerea anului școlar.

NB. Lucrurile de mână ale fetițelor vor fi expuse spre vedere publică în una din sălile de învățămînt ale școlii.

Orăștie, 5 Iunie 1913.

Direcțiunea.

Logodnă. Dl Ioan Budiu, directorul băncii „Hațegana“ din Hațeg s'a logodit la 8 Iunie n. cu dșoara Livia Spătan, fiica dlui preot Aurel Spătan din Sacul (comit. Caraș-Severin) În loc de anunțuri de logodnă, au dăruit pentru „Fondul ziaristilor“ 20 cor. Călduroase felicitări!

Zaharie Bârsan în Orăștie. Teatrul, ce-l va da doamna și domnul Zaharie Bârsan în Orăștie, se va ținea nu Joi și Vineri după Rusalii, cum o vestisem și noi în numărul trecut, ci **Mercuri și Sîmbătă, după Rusalii!** În prima sară, Mercuri, se va preda:

„Necredincioasa“, comedie în 3 acte, iar

Sîmbătă, a doua sară:

I. *Ariciul și Sobolul*, de V. Eftimiu.

II. *Declamații și*

III. *Cererea în căsătorie*, comedie de Cehov.

Biletele să vind înainte în „Librăria S. Bornemisa“. Prețu-

rile: Logea 12 cor., Loc I. 3 cor., Loc II. 2 cor., Loc III. cor. 120. Parter 1 cor. Galeria 40 bani.

Rugăm de nou publicul românesc din Orăștie și jur, ca să ia parte la aceste două seri teatrale în număr cît de mare.

Dacia preistorică. Înștiințare. Din monumentală operă „Dacia preistorică“ (un volum în 8° mare, cu 1152 pagini și numeroase ilustrațiuni) de regretatul Nicolae Densușianu, cu o prefață de 114 pagini, scrisă de dl Dr. C. I. Istrati, să află spre vînzare un număr de exemplare în depozitul „Asociațiunii“ la Sibiu. Prețul unui exemplar trimis franco, este de 30 (treizeci) coroane. Cei-ce doresc să-și procure această lucrare monumentală, al cărei venit, după acoperirea cheltuielilor de tipar, va cădea în folosul „Asociațiunii“, să binevoiască a să adresa Oficiului de casă al „Asociațiunii“ (Sibiu. Str. Șaguna, Nr. 6).

Advocat român în Viena. Am onoare a înștiința ca am deschis Biroul meu advocațional în Viena I. Singerstrasse 6. — Cu toată stima: Dr. Florea Lupu.

Cununie. Dșoara Melania Leșnican și dl Dr. Simeon Dragomir avocat, vestesc sărbarea religioasă a cununiei lor, care va avea loc Duminecă, în 15 Iunie n. 1913, în biserica ortodoxă română din Dobra, la oarele 6 p. m. Dobra, Ilia-Murășană, Maiu 1913. — Cele mai călduroase felicitări!

Examenele la Brad. Examenele publice dela gimnaziul român gr.-or din Brad, să vor începe Marți 4/17 Iunie și vor dura până Mercuri 12/15 Iunie. Examinarea se va face din toate obiectele cu fiecare clasă.

Incheierea va fi Vineri 14/27 Iunie cu solimnitătea obicinuită.

Direcțiunea.

Librar român în Reșița. Cu bucurie vedem, că negoțul cu carte românească, începe să prîndă și să înflorească tot mai dătător de nădejde! După-ce anul trecut s'au deschis două librării românești nouă: alui G. Țăran la Lugoj și alui I. Preda în Făgăraș, — în anul de față s'a deschis o librărie nouă (prăvălie în care să vind cărți, foi, și lucruri de scris, pentru cancelarii și pentru școale) în Reșița, strada Regina Elisabeta 38., prin dl Nicolae Mioc, librar român.

Atragem luarea aminte a poporului român din acel ținut, ca atunci cînd are cale la Reșița, să cerceteze și prăvălia română de cărți (librăria) dlui Nicolae Mioc, și de tot ce are lipsă pentru cetit și scris, de aci să-și cumpere, nu mai mult din prăvălii streine.

Tot aci să află de vînzare cu numărul și foile noastre naționale dela Orăștie!

— În Virșeț dl I. Subota, comerciant român (care a luat în samă prăvălia regretatului S. Schiopu), are asemenea de vînzare și lucrurile de lipsă la scris. Indeosebi găsiți și aci foile noastre „Libertatea“ cu adausele sale, de vînzare cu numărul! Cei ce aveți cale la Virșeț, nu uitați a cerceta această prăvălie românească și a o sprigini!

Păziți-vă de agenți necunoscuți. Un binevoitor al treburilor noastre de obște ne face cunoscut, că unii agenți dela băncile de asigurare străine, se dau și se re-

comandă pe sine cătră oamenii noștri, ca agenții ai băncii noastre românești dela Sibiu, amăgind și pricinuind prin faptul acesta neplăceri poporului nostru. Iar alții cari totuși nu au această cutezanță mare, spun că băncile lor stau în așa legături de lucrări cu banca românească, încât este „tot-una” că asigurarea să face la banca noastră, sau la a lor!

Față cu aceste apucături, jinem să atragem luarea amănii a cetitorilor și a tot poporului nostru, că agenții și bărbații de încredere ai băncii noastre românești (*Banca Generală de Asigurare din Sibiu*) au la sine scrisori și pleni-potențe, subscrise de directorul băncii sau de Direcțiune, și că cei-ce nu pot arăta, asemenea dovezi, trebuie respinși și nesocotiți! Tot-așemenea e bine să se știe, că banca noastră de asigurare, lucrează cu totul neatârnat de alte bănci, și pentru sine. Cei-ce vor să o spriginească, să facă asigurările numai la banca noastră și să se ferească a da crezământ amăgitorilor.

Indeosebi acum, — când să începe vremea asigurărilor roadei de cîmp (a grînelor, cucuruzelor, viilor) rugăm și noi pe oamenii noștri, să fie cu băgare de seamă și să-și asigure avulul lor numai la „*Banca Generală de Asigurare*” din Sibiu, singura bancă care trebuie să aibă încrederea și spriginirea noastră!

1-2

Petrecheri.

— Tinerimea școlară din Girliște invită la Concertul împreunat cu Teatrul cel va aranja sub conducerea dlui învățător Ant. Gropșianu la Rusalii, în sala școlii gr.-or. rom. din loc. Venitul curat e destinat pentru înființarea unei biblioteci școlare.

— Corul bărbătesc bisericesc din Giulavârșand, arangiază a doua zi de Rusalii seara o petrecere populară, împreunată cu joc și mai multe cîntece naționale de cor, în sala școlii gr.-or. rom. din loc. Venitul curat este destinat pentru fondul corului. — Va cînta muzica dela Socodor.

— Tinerii industriași români din Blaj, invită la Petrecerea de vară ce să va ținea Luni în 16 Iunie n. a doua zi de Rusalii la orele 4 p. m. în „Grădina Veza”. În pauză vor avea loc focuri de artificii. Venitul petrecerii este pentru sporirea fond. „Soc. meseriașilor din Blaj”.

O lege îndurată față de văduve. Statul Ohio (Din America) a adus o lege, care asigură o penziune pe sama văduvelor cu copii. Penzia e așa de mare, precum de mulți sunt copiii cu care ea a rămas. Foarte interesant în această istorie e faptul, că întâia femeie care să bucură de binefacerea legii americane, este din întâmplare o Româncă: văduva lui Ioan Raț, dus din Ungaria. Bărbatul ei a murit în spitalul din Cleveland și a lăsat după sine o soție și cinci

copii în mare lipsă. Văduva cu copiii primește acum ajutor de 43 dollari (215 coroane) pe lună pentru sine și copii, după cît prescrie legea cea îndurată a statului Ohio.

Fiara de om. — Sasek Iános din Bojtorjános, lângă Lugoj, s'a spînzurat Dumineca trecută noaptea. Dar femeea sa a băgat de samă și i-a tăiat la vreme ștreangul și l'a scăpat de moarte. Pentru asta nenorocitul așa s'a infuriat, că a luat săcurea și și-a lovit femeea în cap, omorînd-o, și omorînd apoi și pe cei patru copii mici ce aveau!

A ieșit o comisie la fața locului. Criminalul e închis și luat în privire de medici, căci să credea că nu e la minte, — mai virtos că s'a aflat, că el a voit să se spînzure de mai multe ori și totdeauna femeea l'a împedecat. Și pentru că nu l'a lăsat să moară, le făcu acum asta!

O lună de zile foile noastre în cinste!

Facem cunoscut, că acelor cetitori cari azi n'au foile noastre și ar dori a le avea, le trimitem dela 1 Iunie n. încolo foile de cinste o lună de zile, dacă trimit înainte plata pe întreagă jumătatea a doua a anului.

Adecă: cei ce intră ca abonați noi ca dela 1 Iulie încolo, capătă și în Iunie foile regulate, fără a plăti ceva pentru luna aceasta!

Pentru 3 cor. să trimit toate 4 foile (adecă cu cea de glume cu tot); pentru 2 cor. 50 fil. celalte 3 foi, fără foia de glume.

Indemnați pe iubitorii de cărți folositoare, a veni ca abonați!

Cum să vorbește cu un spărgător. Stăpâna unei case din Londra a prins pe la orele 2 din noapte pe un spărgător în plină lucrare. În loc ca doamna să țipe după ajutor, a început să țină o vorbire de morală păcătosului, și să-i dovedească nedreptatea ce face. Spărgătorul s'a scuzat, că a fost grozav de flămînd. După aceasta stăpîna l'a dus în bucătărie, i-a dat o friptură rece și alte lucruri bune. Cînd omul s'a săturat, a trebuit să inghenunchieze și să rostească o rugăciune. În sfîrșit i-s'a cerut făgăduința să mai vie și în ziua următoare. — Doamna casei nu era altcineva, decît Mary Booth, fiica generalului din armata mîntuirii, Bramwell Booth.

22 mustre de rugări

pentru scăpat dela cătănie,

— să găsească gata în cartea acum ieșită de sub tipar, încomitată de dl sublocotenent Alexiu Hamat din Alba Iulia, — care își arată sub ce titlu (pe ce cuvînt) poți scăpa de slujba militară regulată și să fii trecut în rezerva suplitoare (de 8 săptămîni).

Pe 22 de temeuri ai dreptul a-ți cere slobozirea dela miliție, și toate sunt arătate în această folositoare carte, și pentru fiecare și-se dă mustra de rugare gata.

Cartea, 7 coale de tipar — să

trimită franco dela **Librăria Națională S. Bornemisa din Orăștie (Szászváros)** pentru 2 cor.

Dela

Reun. fem. gr.-or. din Zlagna și jur

Convocare.

Prima adunare generală a sus-amintitei reuniuni să va ținea Mercuri la 5/18 Iunie orele 2 (două) după amiază în una din odăile școlii gr.-or. române din loc. Toți membri, amici și binevoitorii acestei instituții să consideră prin aceasta de invitați.

PROGRAM:

1. Deciderea adunării și arătarea marelui scop a reuniunii.
2. Apelul nominal, pertractarea obiectelor subșternute din partea comitetului și propunerile făcute din partea membrilor.
3. Alegerea unei comisii pentru stabilirea unui proiect de regulament a afacerilor interne a reuniunii.
4. Alegerea unei comisii pentru subscrierea de membri noi.
5. Alegerea funcționarilor, a comitetului, a bărbaților de încredere și a membrilor onorari.

Referada comisiei pentru înscrierea de membri noi; alegerea unei comisii pentru verificarea procesului verbal și închiderea adunării.

Zlagna, la 23 Maiu 5 Iunie 1913.

Aurelia Beșa
președintă.

E. Beșa
secretar.

Povestea neamului

cu chipurile și versurile ei, scrisă a nume pentru popor, — să afli în broșurile (cărțile) scoase de foile naționale dela Orăștie, sub numele:

„EROII NOSTRI”

din care au ieșit cărticica 1 și 2, cuprinzînd istoria neamului nostru românesc dela începutul lui până după venirea Ungurilor pe acest pămînt.

Fiecare cărticică are mulțime de poezii ce cîntă mărirea străbună și chipurile eroilor străvechi și a faptelor lor mari. Prețul fiecărei cărticice e 30 fil. și 5 fil. de postă. Luată amîndouă odată, să trimit franco cu 65 fil.

Broșura 3. e sub tipar și va ieși în curînd. Vom da de știre.

„Foaia Interesantă” de pe 1912

o avem legată în volum! Celor-ce au fost trimis bani pentru ea, — li-s'a trimis tuturora! — Prețul 1 cor. 40 fil. franco! — Tot așa volumele de pe anii de mai înainte!

7 cărți mari

cu; numai 8 cor.

„FOAIA INTERESANTĂ” pe anii

1906, 1907, 1908, 1909, 1910, 1911 și 1912.

legată în volume întregi (cărți de sine). Fiecare an dă o carte de 200 fețe și mai mult cu sute de chipuri, sute de poezii, nuvele, schițe, poezii populare, glume și altele, — plăcute, ușoare de înțeles pentru ori-ce om din popor.

Ori-care din aceste volume, (fiecare cuprinzînd „Foaia Interesantă” de pe cîte un an), — legat în table moi, să vind singuratic, ori 2—3, sau toate la un loc.

— **Prețul cîte unei cărți (volum) de sine e 1 cor 40 fileri**, trimis acasă franco (posta plătită).

2 volume (ori care) să trimit în pachet de postă franco-recomandat, pentru **2 cor. 80 fileri**.

3 volume (ori-care) să trimit în pachet franco recomandat pentru **numai 4 cor.**

4 volume (ori-care) să trimit franco recomandat pentru **5 cor.**

Toate 7 volumele să trimit pentru **numai 8 coroane!**

— Pentru America și România fiecare volum costă **2 coroane**.

— Fără bani nu să trimit nimănu nici cu rambursă. Trimiteți banii înainte

Să pot căpăta dela Administrația „Libertatea” din Orăștie, sau dela „Librăria Națională” de aici.

In luarea aminte a celor asentați.

Recruții cari voesc să se pregătească pentru armată înainte, ca să le fie mai ușor serviciul, să comande dela „Librăria Națională” S. Bornemisa, Orăștie, cartea cea mai de lipsă la miliție, așa numita

„VORSCHULE”

sau Școala pregătitoare pentru pușcat. Cartea aceasta e foarte folositoare pentru fiecare soldat și are de ea neapărată lipsă fiecare sarge pentru instruirea soldaților.

Prețul: 45 fileri, franco.

„MISTERUL POETULUI”

de Antoniu Fogazzaro, cel mai strălucit roman al marelui scriitor italian cu renume în toată lumea, în care să zugrăvește într'un chip fermecător *iubirea curată, nevinovată, poetică, platonice, a două suflete, pe cari însași dumnezeirea le menise, ca să fie unul al celuilalt.*

„Misterul Poetului” răsare, printre literatura de bilciu, cu subiecte banale, imorale, ce începe a să ivi și la noi, — ca o strălucită carte cu pagini de-o frumusețe neîntrecută, pe care o poate ceti, ba chiar e bine s'o cetească fiecare domnișoară și fiecare tînar cu sufletul curat și dornic de o iubire senină și nepătată.

„Misterul Poetului” până acum a fost tradus aproape în toate limbile europene și a avut pretutindeni o izbîndă uriașă. Zeci și zeci de mii de exemplare s'au desfăcut din cartea aceasta prețioasă și plină de farmec.

La noi a tradus-o dl D. Tomescu, redactorul „Luminii Literare”, într'o limbă plină de poezie și neaoșă românească.

„Misterul Poetului” să capătă la „Librăria Națională” S. Bornemisa din Orăștie cu 2 cor. trimis franco!

„Cele mai frumoase!”

Așa să chiamă volumașul de poezii populare scoase acum de sub tipar de „Librăria Națională” dela Orăștie, poezii alese de dl Seb. Bornemisa, redactorul revistei „Cosinzeana”.

Cel cărora vă plac poeziile populare (și la toată lumea plac pentru farmecul din ele!), cumpărați-vă această cărticică de poezii populare și veți avea o neîncetată plăcere cetîndu-le, căci ele sînt într'adevăr, cum le spune titlul cărții: „Cele mai frumoase!”

Prețul 60 fileri, trimise franco.

O guvernantă,

care vorbește bine românește și nemțește, află aplicare pe lunile Iulie și August pe lângă condiții favorabile. — Adresa o dă administrația (1019) „Libertății“ 1-3

Publicațiune.

Facerea vojului morii comunale de făină din Lancrăm (Lámkerék) să dă în întreprindere în 29 Iunie 1913, după amiază la 2 ore.

Prețul strigării 5332 cor. 61 fil.; vadiu 10%. Lucrarea să face din lemn.

Condițiunile mai de aproape să pot vedea la casa comună. (In atențiunea bărdașilor pricepători).

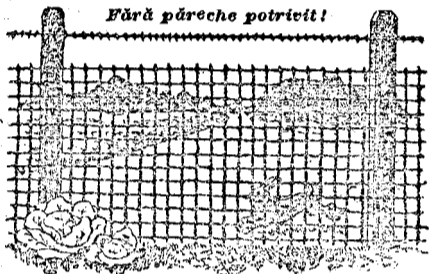
Lancrăm, la 7 Iunie 1913.

Barbu,
notar.

(1021) 1-2

Garduri, tare ieftine!

Producele indigenă!
Fără păreche potrivită!

(994) Ușor de montat! 6-23

Neamurate scrisori de mulțumită adevărate că

Tesetura de drot „HUNGARIA“ e nelintrecută, distinsă!

Să face din drot răsucit. Prețul pe metrul pătrat 32 fileri și mai mult. Să comandă numai la fabricantul

Alexandru Haidecker,

fabrică de funii de drot și de garduri de drot în

Budapesta, VIII., Ūllői-ut 48/85

Serviciu repede, favorabil și punctuos.

— Catalog ilustrat, gratis și franco!

Vier alb.

Armean Nicolae I. Iosif din Pianul-de-jos (Alsópián, Szeben m.) are de vîndut un vier de prăsilă, alb, de 1 ani, provăzut cu certificat.

Doritorii să se adreseze la proprietariul. (1014) 2-3

Casă

potrivită de boltă și crișmă e de vînzare în Parța (Parác) în comitatul Timișului. E casă la colț de străzi, în dramul mare spre Ciacova și Timișoara. Are 2000 stîngini pătrăți, 4 odăi, și o sală mare (16 metri lungă 9 metri lată) bună pentru joc. Pivniță pentru beutură și ghiată, cușlărie, șopruri, fîntină, etc.

Amănunte și prețul, a să cere la proprietarul:

(1013) 1-2 Krauser Anton în Parța (Parác, Temes m.)

Moșie de vînzare.

In comitatul Hunedoarei, 6 kilometri depărtare de două orașe, este de vîndut o moșie foarte frumoasă, în mărime de 112 jug. cat., de care să ține și drept de pășune și pădure, asemenea și edificii economice și locuințe frumoase.

Această moșie să vinde cu preț foarte favorabil.

Adresa proprietarului e dă administrația acestei foi.

(1009) 4-6

OLIVIU PASCU,

= inginer diplomat =
ORĂȘTIE—SZÁSZVAROS
Strada Berilului Nr. 8.

Întreprinde ori-ce lucrări tehnice și anume: măsurări de pămînt, de păduri, parcelări, corecții de hotar, brazde, cît și desemnări de mape și schițe.

Pregătește planuri și prelliminare privitoare la ori-ce-fel de clădiri și alte lucrări; edifică vile, case de locuit, clădiri economice, plafoane, și poduri de betonarmat, șosele, trenuri normale, trenuri economice și industriale, canale, apeducte, jilipe, etc.

Interesații sunt rugați a să adresa cu încredere firmei, care cu plăcere le va sta la dispoziție!

11-
(939)

Candidat de avocat.

Caut un candidat de advocat cu praxă; intrare în 1 Iulie c.

Dr. Ioan Pop

(1018) 1-3

advocat
A.-Julia—Gyulafehérvár.

Direcțiunea băilor „Hebe“ Sângeorgiul român (Oláh-szentgyörgy) Ungaria, aduce prin prezenta on. oaspeților la cunoștință, că saisonul se va deschide în 15 Iunie st. n.

Băile sunt cu totul reconstituite, așa, că On. oaspeți vor avea liniște și tot confortul. Medicul băilor va fi Dr. Teofil Tanco.

(1020) 1-1

Secretul meu.

Sistemul meu, de a cumpăra cu bani gata toamna, marfă de mîna întîie, — îmi face cu puțință a pune în vînzare

Vinuri bune,

curate, exclusiv din Ardeal, — pe lângă prețurile cele mai ieftine!

Fă o probă cînd ai la casă un botez, o cununie sau altă sărbătoare familiară.

Prețurile: dela 70 fileri în sus. Felurite soiuri curate.

(571) 48-50 **HANS STEPHANI**
hotelier, Orăștie (Szászváros).

CAPITAL SOCIAL Coroane 1,200,000.
Giro-Conto la „ALBINA“. — Postsparkassa ung. 29.349

„Banca Generală de Asigurare“ societate pe acții în Sibiu (Nagyszeben) — este:

întîia și singura bancă de asigurare românească, înființată de băncile românești de împrumut din Transilvania și Ungaria.

Prezidentul direcțiunei: **Parteniu Cosma**, directorul-executiv al „Albinei“ și președintele „Solidarității“.

„Banca Generală de Asigurare“ face totfelul de asigurări în daosebi: asigurări contra pagubelor din foc și sig. asupra vieții în cele mai favorabile combinațiuni.

Asigurările să pot face la oricare bancă românească (Institut de credit), precum și la agenții și bărbaiți de încredere al Societății. — Prospecte (îndrumări și lămuriri), tarife și informațiuni să dau gratis și îndată.

Persoanele cunoscute ca acvizatori buni și cu legături, pot fi primite ori-cînd în serviciul Societății.

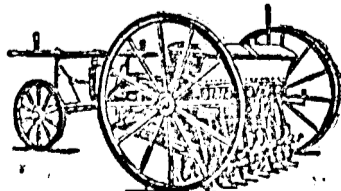
„Banca Generală de Asigurare“ dă lămuriri gratuite în ori-ce treburi de asigurare, fără deosebire că acele asigurări sunt făcute la ea sau la altă societate de asigurare.

Cei interesați să se adreseze la: „Banca Generală de Asigurare“, Centrala din Sibiu—Nagyszeben

ori la Agenturile ei principale din Brașov (ul. „Albina“) și Arad (Józsefőherceg-ut 1/a).
In Orăștie la „ARDELEANA“ (dl Simion Dămian, funcționar).

Frații GÖMÖRI, Magazin dela fabrică pentru mașini economice **Budapesta, IX., Boráros-tér Nr. 2.**

Reprezentanța generală pentru Ungaria a fabricii de mașini și turnătorie de fier **K. & R. Jerek** în **Blansko.**

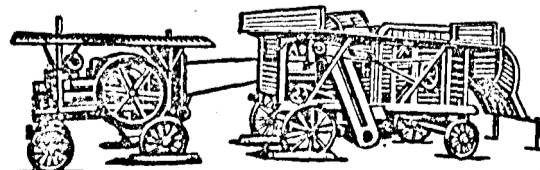

(1017) 2-12

Recomandăm mașinile de sămănat, construcție tare, cu aparat de săpat și sămănat cucuruz, sistemul cel mai nou, care corăspunde într-o toate timpulul de față.

Mașinile de imblătit cu motor, instalările de mori și mașinile de imblătit, pe cari le-au lîferat firma **FRAȚII GÖMÖRI** sunt bine primite în toată țara, de aceea ne recomandăm onorabilor economi.

Mal departe recomandăm următoarele mașini speciale: tăvăluguri pentru zdrobirea pletrișului cu suluri de piatră și cilindru cernător, spre a se folosi la petriș mărunt și mal mare; cum și a se mina cu apă, abur sau motor. Mașini pentru fabricarea de cărămidă. Instalări complete pentru îglării, mașini pentru producerea cimentului și spargerea petriș. Cumpărătorii serioși, cari se interesează de mașinile noastre, și cercetăm noi acasă personal pe spesele noastre, prin ceea-ce cumpărătorii cruță proviziunea agentului, ajung deci mai leștin în posesiunea mașinel și sunt siguri de cel mai bun serviciu.

Garnituri de imblătit cu motor: distinse cu numeroase premii prime, lîferăm pe lângă deplină garanție și condiții avantajoase de plată. Pentru instruirea la purtarea mașinilor de imblătit trimitem gratis un monteur la fața locului.

Carol König

pictor de odăi,
de firme și zidiri,
ORĂȘTIE, Piața riului Nr. 7.

(986) 6-26

VINURI

vechi și noi — de vîndut!

Adresați-Vă cu toată încrederea la proprietarul de vii din Șiria (Világos), PETRU BENEĂ, căci Vă trimite numai *vinuri bune, curate* și pe lingă prețurile cele mai moderate!

Vinuri vechi: Vin alb 82 fl., Rizling 86 fl.,

Roșu 1 cor. Siller 84 fl.
Carbenet 1 cor. 10 fl.

Vinuri noi: Alb 64 fl., Siller 66 fl., Rizling 68 fl.

Rachle de trevere (comină) K. 1.60.
Rachle de comină, specialit. K. 2.20.

Prețurile sunt semnate după litru, în fileri. Vinurile și rachia să expediază sub îngrijirea proprie, dela 50 litri în sus, cu rambursă. *Vase împrumutez pe timp de 2 luni.* Pentru calitatea vinului garantez:

PETRU BENEĂ,
proprietar de vii în Șiria Világos, (Arad. m.)
13-20 (947)

Local de crîsmă și boltă de vînzare.

In o comună din comitatul Hunedoarei, care are drept de 2 crîsme, dar fiind numai asta una, comună de 200 numere, cu cancelarie notarială, — fac vînzătoare din cauze familiare crîsma și prăvălia (boltă).

Adresa la administrația foii.

(1012) 3-3

Ucenic morar

să primește la subscrisul. Timpul de învățare și condițiile mai departe, după invoieală.

Cei cari au ceva cunoștințe în ale morii, sunt preferiți.

Ioan Chisăliță,
arindaș de moară, Valdel (1016) 2-3 (Vajdel, p. Szászváros).

Fărină, — Tărițe.

Fărină de cea mai aleasă calitate, pentru pâne bună și aluaturi (prăjituri), — precum și tărițe, vă recomandă în ori-ce cantități, cu prețuri moderate,

Abrahăm Manó
(991) 6- — Orăștie (Szászváros).

Cele mai desăvîrșite Legături de vătămătură
cunt cele ces. și reg. privilegiate cu polote pneumatice de gumi.

Legători de pînteco
pentru bărbați și femei contra ori căror morburii din jos a pîntecului, și contra foalelui atîrnător.

Gummi — cleraș pentru vîno umfiate.

Picioare și mâni măiestrite pe sama putaji (tăfați).

Mașini ortopedice pentru umblat și sprigînat

Corsete artificiale și spiginitoare.

Țînătoare oblu pentru copii și fete crescute strîmb precum și ori-ce articoli de lipsă la

Îngrijirea de bolnavi, pregătește după dorințe sisteme cu prețuri favorabile de fabrică.

Cel mai nou catalog ilustrat cu 3000 chipuri, și instrucție de intro-buintare, trimite gratis și franco:

Fabrica ces. și reg. privilegiate de bandage (legători) și de articoli igienici de gummi. (779) 1 -

I. Keleti, Budapeșt, IV. Prov. Koronahereeg u. 17

AVIZ!

Celor , in cazuri triste de moarte, au trebuință a cumpăra *coș uguri, cruci,* etc. simple și impodobite, la subscrisul le află mai estin ca ori-unde!

Un coșciug, care s'a vîndut pân'acum cu 25 fl. il vînd cu numai 18 fl!

Rog pentru binevoitorul sprigin

Cu toată stima:

Dumitru Mărtin
măestru măsar în Orăștie.

Strada Cetății Nr. 15 (Casa proprie)
Lîngă casa orașului.

(921) 10-

Placa de piele „KOLLARIT“

prin compoziția sa elastică, sigură contra furtunei și rezistentă vremii, fără miros, trasă cu compoziție de cauciuc, — este cea mai bună materie de coperit, și **infinit trainică!**

Pentru coperirea coperișelor vechi de *șindilă* e deosebit potrivită.

Nu trebuie nici feștită, nici unsă cu zamă de var.

Deposit exclusiv la:

Magazinul de scînduri:

C. Baicu

(978) 8-10 Orăștie—Szászváros.

Tot aci: Cel mai ieftin material de zidit: lemne, scînduri, grinzi, pe cari, în urma norocoaselor cumpărări mai nouă, le pot da mai ieftin ca ori-și-cine! Tot așa: șigla vestită de Zombolya, trestie, cement, cuie și tot ce e de lipsă la edificări!

Cercelați cu încredere!

Magazinul de lemn și scînduri

alui **C. Baicu,**
din **ORĂȘTIE**

Onorate Dămnule!

Cunoscînd multele lipsuri ale publicului românesc din provincie, am deschis în Budapeșta

Birou de informații și Agentură românească.

Dau ori-ce informații în ori-ce cauză ce să ține de Budapeșta. Exoperez rezolvarea grabnică a diferitelor rugări făcute cătră ori care ministru, Curie ori al oficiu. In cauze de licențe, de căsătorie și alte drepturi exoperez rezolvarea în cel mai scurt timp posibil.

Prin mine se pot comanda pe credit în rate de 5-6 ani cu prețuri ieftine, ori-care sistem de motoare cu benzină ori cu oleii brut ori cu gas. Toțfelul de mașini de treerat, toțfelul de mori cu petri fine și cu motoare trainice. Toțfelul de automobile, pumpe și ferestrele, precum și alte recvisite economice. — Toate aceste vor fi garantate pe mai multă vreme și vor fi cumpărate dela cele mai vestite fabrici, deci din mîna primă, — și nu dela agenții jidovești. Zilnic primesc plîngeri dela țărani români cari cumpărînd mașini dela agenți au fost înșelați, căci neștiînd țărani români ungurește, au iscălit contracte a căror conținut nu l'au cunoscut. Planul meu este ca să-l scutesc pe ai noștri de șarlataniile jidovilor și să-l scap de procese. Il sfătuiesc pe fleștecare Român doritor să-și cumpere ceva, să-mi scrie ca să merg eu la dînsul, ori să vînd dînsul la mine să ne înțelegem, iară de agenți jidovi să se teamă ca de foc și să-l scoată afară din casele sale,

Exoperez dela băncile mari din Budapeșta împrumuturi pe amortizare de 20-25 ani, cu procente mici, și mijlocesc vînzări și cumpărări de moșii și păduri mari,

Cumpăr grîu, cucuruz, ovăș, bol, oi și porci. Toțfelul de poame și legume și altele.

Caut agenți români pentru părțile locuite de români.

Pentru serviciul meu imi plătiți o taxă după invoieală.

Cu stima

L. OLARIU, Budapeșt. II. Margit körút 11.

(963) 9-10

(în BUDA, lîngă podul »Margithida«).

Dela 1878! Pretutindenea cu efect, renumit, plăcut, și întreeînd toate leacurile de casă! — e

BALSAMUL apotecarului Thierry A.

Namul cu marea călăgăria verde e veritabil.

Scutit prin lege.

Acest balsam: 1. Are putere de vindecare neajunsă la bolnavi de plămîni și de pept, ușurează catarul, împedecă desvoltarea morburilor. 2. Foarte bun la dureri de gît și răgușeli. 3. Inceată ori-ce febrință. 4. Vindecă morburii de ficat, de stomac, astma, răul ce vine din stomac. 5. La morburii de hemoroidă și trupul din jos. 6. E pușgativ ușor, curățitor de sînge, face poftă de mîncare. 7. Bun la durere de dinți, centra mirosului greu din gură. întărește gingiile și dinții. 8. Efect sigur contra limbricilor. 9. Vindecă ranele de pe trup, orbanț bube, rane de arsură, de îngheț, — alină durerea de cap, zăruiala, durerea de urechi, junghiurile! Să fie la fiecare casă, mai ales cînd umblă boale lipicioase, influență, coleră, etc.

Grîșiți să fie chipul verde al Calugăriței.

Acest balsam, luat natînt de culoare o linguriță două, cu zahăr, ori și fără el, înseamnă odihnă sănătoasă. Vindecarea ori-cărui falsificat, imitație, ori alte balsamuri cu același chip pe ole, e oprită prin lege.

12 sticle mici, 6 mari sau 1 sticlă de familie, costă 5 cor. 60 fl. Cereri mai mici ca 12 sticle mici sau 6 mari, nu să trimit. La comande mai mari, reduceri însemnate de preț. Să capătă în mare la droguriile: *Thellmayer și Seltz, Hochmeister Utodai, Radanovits Testóček* din Budapeșta, — și în toate apotecele din țară. Cei-ce nu il află aproape, să-l ceară la:

A. Thierry, Apot la ingerul păzitor Pregrada (I. Rohitsch-Sauerbrunn)